

1966 június 11

Oscar Ban
3151 Green Road
Cleveland, Ohio 44122
U. S. A.

Serenyi Jozsef
Budapest XII
Boszormenyi ut 34/A

Kedves Barátom!

Ma felhívtam a Tibit, maár régen nem voltunk együtt. Azt mondta, hogy holnap, vasárnap - végre - eljönnek erre felé és meglátogatnak bennünket. Volt egy idő, amikor egy utcában laktunk: akkor ismerkedtünk meg egy nap az utcán nagy ruhógés közepette. A Tibi azt hiszem látta az arcképet az Új Élsre című munkáslapban, amelynek akkor munkatársa voltam. Éppen a megismerkedésünk előtti napon egy rovatban, megemlítve egy reakciós magyar lapszerkesztő azon vadjját, hogy mi a fogaink közt disznóslő kést hordó veszedelmes "bolsik" kutakba locsoljuk a mérgeinket, kikelve magamból kijelentettem, hogy ilyen disznóságot én soha életemben nem követtem el. Azóta Tibivel test-lelki jóbarátok vagyunk.

E hosszú, emlékező bevezetésnek a célja az, hogy felvértessem magam az e levélben foglalandó kérdés és kérések megírására. Tibitől először is megkérdeztem, hogy tudtátlan hogy van a Serényi tanár ur és hogy gondolja-e a Tibi, hogy Ön lenne szíves vállalkozni bizonyos irodalmi művek megvásárlására és hozzám /és mint alább látni fogja: egy nagyon jó barátom számára/ elküldeni az összes kiadásainak megterítése és munkájáért megérdemelten kijáró tiszteletdíj fejében. Annak a magyarázata, hogy Önre gondoltam természetesen az, hogy Ön volt az, aki nemcsak avval kötelezett örök hűlára, hogy élásta az Anyám porait az Apám sírjában, hanem megszerzette számomra a Magyar Költők Kicsesházát, ami nemcsak sok-sok örömet okozott azóta, de orcszlánrésze volt abban is, hogy meg tudtam őrizni anyanyelvemet úgy, hogy most közel 30 évi némaág után ismét örömmel és élvezettel írok magyar nyelven. /Csatolva küldök megint két cikket "tollamból", amelyek az itteni Szabadságban jelentek meg és Ignotus Mater Dolorosa-járól és egy kiváló amerikai néger költő két Jézussal foglkozó verséről íródtak/:

Ámbár a két csatolt írás csak kissé indirekte foglalkozik jelenleg leg-lényügszöbbs témámmal, az amerikai magyar költőkkel, a tényállás mégis az, hogy ezekkel az idegenbe szakadt postákkal sokat foglalkozok jelenleg és fogok mindaddig, amíg úgy nem találok, hogy mindent megírtam róluk, amit kutatások alapján meg lehet írni. Az egyik a ciklus végéhez közeledő írásom tárgya az lesz, hogy az óhaza - a mai rendszer nem kevésbé mint az azt megelőző - mostoha nemtörődömséggel kezeli ezeket a költőket, akik közt -véleményem szerint - van négy-öt, aki helyre jogosult az egyetemes magyar irodalomban.

Ne és most már meg is tudom mondani milyen problémák megoldásában szeretném az Önök segítségét, kedves Barátom, igénybe venni. Tudtommal Móricz Zsigmondnak egy-két szerencsétlen cikkén kívül, csak alig volt és van említés az amerikai magyar költőkről és írókról az otthon megjelent és megjelenő kiadványokban. Rövidesen össze fogok állítani egy bibliografiát és szeretném majd megszerezni egy és más könyvet, tanulmányt vagy cikket erről a kérdéőről. A legtöbb mű, ha egyáltalán megvan, csak antikáriumban található. A feladat ezek felkutatása lesz. De ezen kívül van még két nagy témakör, amely szerfűlött érdekelt. Az egyik a zsidók szerepe a magyar irodalomban különös tekintettel arra a buta vádra, hogy kiváltkép zsidós a Nyugat és Ignotus elzsidósították a magyar irodalmat. Ez a prózicció benn foglaltatik egy a magyar irodalomról angol nyelven megjelent könyvben és én szeretném kimutatni /ha a vizsgálódásaim azt bizonyítanák/, hogy ez a vád Ignotus

volt

és társai ellen éppen olyan alaptalan volt mint a magyar irodalom "elnémetesítése" és "elfranciásítása" ügyében emelt hasonló vád a 19-ik század nagyjai ellen. "harmadik engem szerfölött érdeklő téma a názi-nyilas korszak alatt elpusztított írók, költők, művészek /akár zsidók, akár keresztények/ élete-sorsa. Jelenleg ez a téma csak egy magyar mártír költőre, Fenyő Lászlóra van leszűkítve. Fenyő legjobb barátom volt odahaza és valami isteni csoda segítségével hozott a sors a múlt év végén össze Fenyő özvegyével, akivel állandó levelezésben állok és akivel remélem, hogy Ön, kedves Barátom, esetleg megismerkedhet ezen levél vétele után. A budapesti Új Élet című zsidó féléves folyóirat egyik legközelebbi számában lesz egy megemlékezés Fenyőről, amit talán Szerényi Barátom olvashat majd, ha látja ezt a lapot. Ezen a téren is szeretnék bizonyos könyvekhez jutni. Épp ma kaptam értesítést Fenyő-nétől, hogy meg tudta szerezni a Mártírok Könyve című kötetet, amelynek a címe körülírja a tartalmát és Schöpplin egyik irodalmi tanulmány kötetét, amely azt hiszem a Nyugat kezdeti éveivel is foglalkozik és bizonyítékokat tartalmaz az Ignotus elleni vádak megcáfolására. Van Móricznak egy tanulmány-sorozata, amely azt hiszem nagy segítség volna ezen alaptalan és magyartalan vádak megcáfolására. De hát erről majd később, ha lesz szives közölni velem, hogy érdekelne-e a segédkezés az eddig leírt problémák megoldásában.

De még írnom kell már említett jóbarátomról, akit ugyancsak szerfölött érdekel a magyar betű. Az illető Nt. Vasváry Ödön, 78 éves, már többé-kevésbé nyugalomba vonult református lelkész, akit a legjobb atyai barátomként szeretek és tisztelek. Rőviden csak annyit akarok mondani a kettőnk kapcsolatáról, hogy közel 40 éve ismerem és szeretem, kiváló író, a legkitűnőbb az amerikai magyar betűvetők között, polihisztor és szent ember -- ő volt az, aki felhívta a figyelmemet az amerikai magyar költők ismertetésének és a magyar irodalomba való be-mentésének kötelező feladatára, ugyancsak ő volt az, aki a szó szoros értelmében a sors keze volt abban, hogy összetalálkoztam Fenyő költő-barátom özvegyével és aki nemcsak a magyar amerikai költőkkel való foglalkozásra serkent, biztat és bátorít, hanem -mint egy igazán jó keresztény - azt akarja, hogy Fenyő barátomról is írjak.

És most meg kell mondanom, hogy miért is fordulunk Önhöz segítségért éppen mostan. Vasváry barátomnak volt egy iskolatársa Pesten, aki történetesen zsidó volt és akihez egy mindkettőjük egész életén át áthuzódó barátság kötötte. Az illető, Csányi Pál május végén szíveshálódásban meghalt. Ő segédkezett Vasváry tiszteletes urnak és az utóbbi hónapokban nekem is bizonyos könyvek megszerzésében és elküldésében. A napokban beszéltem telefonon Vasváry barátommal telefonon, ő Washingtonban lakik és július közepén körülbelül 10 napig Pesten lesz a feleségével. Megemlítettem neki azt a gondolatot, hogy talán Ön hajlandó volna segédkezni nekünk. Vasváry nagy örömmel hálgatja szavainat és megért, hogy írjak Önnek és tudjam meg, hogy van-e ideje és kedve a dolgra. Legyen szives értesítsen erre vonatkozóan azonnal. Mellékelten küldök két 15-centes International Coupont, amely lehetővé fogja tenni, hogy minden kiadás nélkül repülő posta útján válaszoljon ezen levelemre. Eleddig nem tudtam, hogy ez lehetséges, erre is Vasváry barátom hívta fel a figyelmemet.

Az ezen levélben felvetett kérdés gyorsabb kezelése céljából, szives engedelmével elküldöm ezen levelem egy kópiáját Rev. Vasváry Ödön, 1301 Delaware Ave., S. W. Apt. No. 319, Washington D. C. 20024 címére, ugyancsak Fenyő özvegyének, akinek címe Budapest VI, Denim Körút 83, III emelet és a telefon számja 333333 315 - 234.

Ha megteheti telefonáljon Fenyőnének, a keresztneve Edit, ugyancsak özvegy édesanyjával lakik.

Legyen szives írjon nekem minél előbb.

Meleg szeretettel

